

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НО
ної ради університету
2025р. протокол № 4
ї ради
етяна ЗІНЧУК

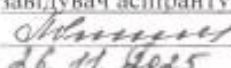
**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПЕДАГОГІЧНУ ПРАКТИКУ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО
(ОВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОЛІСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

П – 15/30

Редакція № 02

Введено в дію « 01 » 12 2025
Наказом № 212/пг від « 27 » 11 2025

Розроблено:

завідувач аспірантури та докторантури
 Наталія МЕЛЬНИК
26.11.2025

Погоджено:

керівник навчально-наукового центру
організації освітнього процесу
 Тетяна УСІЮК
21.11.2025

провідний юрисконсульт, у.о. з питань
запобігання та виявлення корупції
 Наталія РЕХТЕР
27.11.2025

☐

Контрольний примірник

☐

Врахований примірник № ____

Поточний статус документа:

Переглянуто				Актуалізовано			
Дата	Відповідає	ПІБ	Підпис	Дата	Відповідає	ПІБ	Підпис

Житомир – 2025

Зміст

	Стор.
1 Загальні положення	3
2 Мета і завдання педагогічної практики	3
3 Організація проведення педагогічної практики	6
4 Зміст педагогічної практики	9
5 Форми та методи підсумкового контролю результатів проходження педагогічної практики	11
6 Прикінцеві положення	14
7 Додатки	15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про педагогічну практику здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Поліського національного університету (далі – Положення) визначає зміст і організаційно-методичні засади проходження педагогічної практики аспірантами.

1.2. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є одним з етапів професійної підготовки здобувачів ступеня доктора філософії (далі – аспіранти) до науково-педагогічної діяльності, який має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо реалізації освітнього процесу в закладах освіти.

1.3. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами та доповненнями), у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502), з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу Поліського національного університету та Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою педагогічної практики є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти (відповідної спеціальності), створювати та впроваджувати новий зміст

освіти та новітні методики (технології) навчання.

2.2. Основними завданнями педагогічної практики є:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах освіти;
- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі практичного досвіду.

Додатковими завданнями педагогічної практики аспірантів є:

- отримання уявлень про діяльність кафедри на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;
- впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес;
- стимулювання самовдосконалення майбутніх фахівців.

2.3. Процес проходження педагогічної практики скерований на формування у аспірантів низки компетентностей (або їх елементів).

2.3.1. Компетентності, пов'язані з проведенням навчальної роботи:

- здатність до впровадження різних форм організації освітнього процесу (навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів);
- здатність до організації і проведення різних видів навчальних занять (лекцій; практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять; консультацій).

2.3.2. Компетентності, пов'язані зі здійсненням методичної роботи:

- здатність до педагогічного аналізу проведення, організації освітнього процесу та різних видів навчальних занять;
- здатність до розробки навчально-методичного забезпечення організації освітнього процесу;
- здатність до використання сучасних освітніх технологій при проведенні різних видів навчальних занять.

2.3.3. Компетентності, пов'язані зі здійсненням наукової роботи:

- поглиблення знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження;
- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження;
- здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.

2.3.4. Компетентності, пов'язані з проведенням організаційної роботи:

- здатність здійснювати різні види педагогічної комунікації, вибирати і конструювати зміст, форми, методи і засоби виховної, позааудиторної, профорієнтаційної роботи тощо;
- здатність до здійснення неформальної освіти зі здобувачами вищої освіти.

2.4. Очікувані результати навчання.

Після проходження педагогічної практики аспіранти мають знати:

- основні форми організації і основи планування освітнього процесу у закладах освіти;
- дидактичні принципи проведення всіх видів навчальних занять у закладах освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у закладах освіти;
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого

на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;

- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (поза аудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Аспіранти мають вміти:

- визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії, враховуючи специфіку спеціальності і рівень освіти;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- організовувати різні форми виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

2.5. У методичних рекомендаціях програми педагогічної практики, враховуючи специфіку спеціальності та галузі знань, факультети мають конкретизувати завдання практики, перелік загальних і фахових компетентностей, знань та практичних умінь аспірантів.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Згідно з навчальним планом Поліського національного університету (далі – Університет) педагогічна практика проводиться для

аспірантів другого року навчання. Обсяг практики становить 4 кредити ЄКТС (120 год.).

3.2. Проведення педагогічної практики передбачає три етапи:

- початковий (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС);
- основний (орієнтовний обсяг становить не менше 2 кредитів ЄКТС);
- заключний (орієнтовний обсяг становить не менше 1 кредиту ЄКТС).

3.2.1. На початковому етапі практикант має:

- з'ясувати функції, мету, завдання практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитися з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу в Університеті;
- відвідати заняття провідних викладачів кафедри і факультету.

3.2.2. На основному етапі практики практикант має :

- укласти розгорнуті план-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником / керівником практики від кафедри;
- підготувати необхідні методичні та дидактичні матеріали, технології для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуального плану;
- організувати та провести для здобувачів вищої освіти захід виховного (поза аудиторного, профорієнтаційного) спрямування, засідання наукового гуртка/проблемної групи;
- взяти участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях).

3.2.3. На заключному етапі практикант має:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження практики і надати їх керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

3.3. Організатором педагогічної практики є випускова кафедра. Базою педагогічної практики може бути випускова кафедра або інші кафедри факультету. Окрім того, аспірант може пройти практику на аналогічних кафедрах інших закладів вищої освіти.

3.4. Загальне керівництво педагогічною практикою аспіранта покладено на завідувача випускової кафедри.

3.5. Керівник практики узгоджує організаційні питання проведення практики з кафедрами факультету. Наказ про проходження педагогічної практики аспірантів готує завідувач аспірантури та докторантури.

3.6. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник / керівник практики від кафедри, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу практиканту у плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі здобувачами вищої освіти, здійснює заходи щодо усунення недоліків у організації практики;
- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його роботу під час проходження практики.

3.7. Науково-педагогічне і методичне консультування аспіранта під час проходження педагогічної практики здійснює керівник практики, який консультує аспіранта щодо:

- навчально-методичного забезпечення проведення залікових занять, зокрема, використання сучасних освітніх технологій;
- підготовки і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування, позааудиторного заняття зі здобувачами вищої освіти;
- оформлення супровідної документації.

4. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Зміст педагогічної практики аспірантів узгоджений із діяльністю науково-педагогічних працівників: навчальна, методична, наукова й організаційна.

4.1.1. Навчальна робота аспірантів передбачає:

- підготовку та проведення на належному рівні 4 занять (лекцій, семінарських, лабораторних) у присутності керівника практики;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів в процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі здобувачами вищої освіти, інших технологій навчання.

4.1.2. Методична робота аспірантів передбачає:

- ознайомлення з організацією навчальної та методичної роботи кафедри та факультету;
- ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни (навчальна програма дисципліни, робоча програма навчальної дисципліни, теми і плани лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));

- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських, лабораторних занять, самостійної роботи);
- ознайомлення з тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами до їх виконання і захисту;
- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять) провідних фахівців кафедри та факультету, інших аспірантів та їх педагогічний аналіз;
- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, препаратів, карток тощо);
- розробку завдань для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);
- участь у методичній роботі кафедри;
- участь у вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-конференціях освітнього спрямування за допомогою мережі Інтернет.

4.1.3. Науково-педагогічна робота аспірантів передбачає такі види діяльності (вибір узгоджується з керівником практики):

- участь у роботі кафедри;
- участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, факультету, Університету;
- участь у залученні здобувачів вищої освіти до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка/товариства/проблемної групи, конкурсу студентських наукових робіт;
- проведення моніторингового дослідження освітньої тематики.

4.1.4. Організаційна робота аспірантів передбачає (один захід за вибором аспіранта):

- знайомство з системою виховної роботи Університету і факультету;

- проведення виховного заходу зі здобувачами вищої освіти академічної групи. Тематика виховних заходів узгоджується із планом виховної роботи кураторів академічних груп відповідних кафедр;
- розробку змісту і проведення тематичних екскурсій для здобувачів вищої освіти у музеях Університету;
- знайомство з системою електронного навчання. Аналіз (розробка) лекції за темою дисертаційного дослідження для онлайн-платформи Moodle;
- підготовку і проведення профорієнтаційного заходу відповідно до плану роботи кафедри (факультету);
- підготовку і проведення зі здобувачами вищої освіти заходу культурно-спортивного спрямування.

4.2. З метою належного проведення педагогічної практики аспірантів на факультетах укладають інструктивно-методичні матеріали щодо проведення педагогічної практики аспірантів певної спеціальності у паперовому та електронному варіантах.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

5.1. До захисту педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

1. Щоденник педагогічної практики (Додаток 1).
2. Звіт про проходження педагогічної практики (Додаток 2).
3. Бланк контролю якості проведення навчального заняття (Додаток 3).

5.2. Документація подається керівнику практики в терміни згідно з наказом.

5.3. До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі оформили щоденник педагогічної практики, надали звіт про проходження педагогічної практики та бланк

контролю якості проведення навчального заняття.

5.4. Результати педагогічної практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці керівника практики.

5.5. Підсумковий контроль з педагогічної практики відбувається у формі диференційованого заліку (захист звіту). При визначенні підсумкової оцінки враховуються результати оцінювання з усіх видів робіт (навчальної, методичної, організаційної) передбачених програмою практики.

5.6. Критерії оцінювання роботи аспірантів:

Результати педагогічної практики оцінюються за шкалою Університету (100-бальною) та національною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) (Таблиця 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

Відповідно до Університетської шкали, бали виставляються за певні види роботи (Таблиця 2).

Таблиця 2

Види діяльності для оцінювання педагогічної практики

№ з/п	Вид роботи	Кількість балів	
		мін.	макс.
1	Аналіз опрацьованого контенту	5	10
2	Аналіз відвіданих лекцій, лабораторних та практичних занять	5	10
3	Підготовка конспекту лекцій	15	20
4	Підготовка методичних вказівок до виконання лабораторних робіт або практичних занять	15	20
5	Проведення навчальних занять	10	20
6	Оформлення звітної документації	5	10
7	Доповідь під час захисту	5	10
Всього		60	100

Оцінку максимального рівня аспірант отримує за:

- творчий підхід до виконання теоретичних завдань практики;
- підготовку логічного, змістовного конспекту лекцій та методичних вказівок до лабораторних / практичних занять, з повним висвітленням тематики, вибраної для викладання;
- своєчасно наданий, акуратно і правильно оформлений пакет звітних документів;
- повне викладення змісту виконаних робіт під час проходження педагогічної практики (в доповіді під час звіту).

Мінімальні бали аспірант отримує коли він:

- недбало виконав теоретичні завдання практики;
- підготував конспект лекцій та методичні вказівки до лабораторних / практичних занять, які лише частково висвітлюють тематику, вибрану для викладання;
- своєчасно надав пакет звітних документів, але мав суттєві зауваженнями стосовно його оформлення;

- нелогічно, неповно описав власну діяльність під час виконання педагогічної практики (в доповіді під час звіту).

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення затверджується Вченою радою Університету і вводиться в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом затвердження Положення в новій редакції. Після затвердження Положення в новій редакції попереднє Положення втрачає юридичну силу.

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань _____

спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(назва факультету)

Кафедра _____

Житомир – 20__

Календарний графік проходження педагогічної практики

[illegible]

Керівник практики:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Висновок керівника щодо проходження педагогічної практики

Прізвище, ім'я та по батькові здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

[illegible]

Керівник практики _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Дата захисту звіту: « » _____ 20__ року

Оцінка: за університетською шкалою _____
(прописом)

кількість балів _____
(цифрами і прописом)

за національною шкалою _____

Керівник практики _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет _____

Кафедра _____

З В І Т

про проходження педагогічної практики
здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань _____

спеціальності _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики: з «___» _____ 20__ р. по «___» _____ 20__ р.

Оцінка: за національною шкалою _____
(прописом)

Керівник практики _____
(вчене звання прізвище та ініціали) (підпис)

«___» _____ 20__ р.

Здобувач третього (освітнього-наукового)
рівня вищої освіти _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

«___» _____ 20__ р.

Житомир 20__

БЛАНК КОНТРОЛЮ
якості проведення навчального заняття

Факультет _____

Дисципліна _____

Вид і мета заняття _____

Курс, група _____

Були присутні на занятті _____ здобувачів вищої освіти

Наявність тексту (проспекту) лекцій чи лабораторно-практичного заняття _____

Методичний рівень _____

Доступність викладення матеріалу _____

Активізація роботи здобувачів вищої освіти _____

Кількість заданих студентам питань _____

Загальна характеристика та оцінка заняття _____

« ____ » _____ 20__ р.

Викладач з яким працює практикант _____

[illegible]

[illegible]

ПРОТОКОЛ
ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ АБО ЗМІНОЮ
П – 15/30 Положення про педагогічну практику здобувачів третього
(овітньо-наукового) рівня вищої освіти

№ з/п	Дата ознайомлення	Відповідальна особа за ознайомлення	Підпис відповідальної особи	П.І.Б. особи, що ознайомлена з документом	Підпис особи, що ознайомлена з документом
1	2	3	4	5	6
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					